

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ
ХАРЧОВОЇ ТА ПЕРЕРОБНОЇ
ГАЛУЗЕЙ АПК**

**Матеріали
Всеукраїнської
науково-практичної
конференції**

22—23 листопада 2012 р.

КИЇВ НУХТ 2013

11. ВПЛИВ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ ТА МОНОПОЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ НА СТРУКТУРУ ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ

Н.І. Жужукіна, канд. екон. наук

Національний університет харчових технологій

Останні вісім років були достатньо цікавими для дослідження змін економіки країни з початку напрямку її лібералізації, а потім монополізації.

Ефект лібералізації в різних промислових секторах характеризувався скороченням галузі важкої промисловості (машинобудування) та зростанням споживчих галузей (харчова промисловість) і галузей орієнтованих на експорт (металургійна, деревообробна промисловість). Значне зростання зайнятості та обсягів виробництва відбулося і в сфері послуг внаслідок появи нових приватних підприємств малого та середнього бізнесу. Колишні монополії трохи втратили своє привілейоване положення та скоротили кількість працюючих, а деякі підприємства машинобудування закрились або змінили напрямок діяльності, що позначилось на рівнях зайнятості в містах, де ці підприємства були градоутворюючими. Але внаслідок лібералізації торгівлі та підвищення зайнятості в цій сфері відбулося невілювання відповідних негативних наслідків. Вступ країни до СОТ та зміни в лібералізації та експортно-імпортних операцій обумовив підвищення зайнятості та темпів виробництва підприємств — експортерів, а на підприємствах, які конкурували з імпортерами, мало місце суттєве скорочення виробництва (легка промисловість). Як бачимо лібералізація економіки мала як позитивні, так і негативні наслідки, особливо на першому етапі, коли відбувалась переструктуризація економічної діяльності. За даними Світового банку лібералізація дає результати, але лише в тому випадку, якщо їй дають на це час. Про це свідчить досвід Польщі та країн Балтії.

Повернення ринку до адміністративної та економічної монополізації викликав занепад малого і середнього бізнесу внаслідок штучного регулювання доступу до ринку та до ресурсів, встановлення обтяжливих саме для цього бізнесу податків. Позитивний ефект, який можна очікувати від монополізації — зростання промисловості та індустріалізація країни як складова економічної політики уряду, поки що не спостерігається, бо не відбувається відповідна модернізація діяльності цих підприємств та достатнє інвестування в індустріальний комплекс країни. До того ж досвід індустріального планування на рівні держави дав не однакові результати в різних країнах. Наприклад, японський уряд витратив мільярди доларів на впровадження сучасних розробок в сфері комп'ютерної

апаратури, але японські фірми все одно відстали від американських. Цей досвід свідчить, що державні чиновники не завжди краще упорядковують ринки виробництва, ніж підприємці. Більш доцільною є позиція, коли уряд може запропонувати економіці певну підтримку загального характеру для усіх без винятку суб'єктів господарювання.

Таким чином, важливим аспектом економічної політики держави є розуміння переваг та недоліків обраної моделі господарювання та невілювання негативних наслідків її функціонування.